Antiquarische Denkbeelden buiten „Antiquiteiten"

DOOR

J. H. J. HAMELBERG,
2e Commies-Archivaris op Curaçao.

(In antwoord op de brochure van den Heer A. M. CHUMACEIRO: „Zal het kiesrecht Curaçao tot het kannibalisme voeren?")

ANTIQUARISCHE DENKBEELDEN BUITEN „ANTIQUITEITEN”

DOOR

J. H. J. HAMELBERG,
2e Commies-Archivaris op Curaçao.

(In antwoord op de brochure van den Heer A. M. CHUMACEIRO: „Zal het kiesrecht Curaçao tot het kannibalisme voeren?”)

Antiquarische Denkbeelden buiten „Antiquiteiten."

Die zich aan een ander spiegelt,
spiegelt zich zacht.

Nadat er ruim twee maanden voorbij waren gegaan na de verschijning van ons artikel in „Vragen van den Dag," handelende over „Het kiesrecht in Curaçao en de afscheiding van de eilanden boven den wind van de kolonie," verscheen er eene brochure van de hand van den heer A. M. Chumaceiro Az. alhier, getiteld „Zal het kiesrecht Curaçao tot het kannibalisme voeren?" waarin de schrijver onze argumenten tegen het invoeren van kiesrecht in deze kolonie tracht te ontzenuwen en te weerleggen. Konden wij met alle recht het stilzwijgen bewaren op de anonieme stukken, die men tegen onze opvattingen in de alhier verschijnende nieuwsbladen plaatste, nu er eindelijk iemand opstaat, die tenminste voor den dag durft komen in eene zaak van zooveel aanbelang, als het toekennen van kiesrecht aan de kolonie te achten is, zien wij ons verplicht onze denkbeelden hieromtrent te verdedigen en daar het ons gebleken is, dat ons opstel door sommigen verkeerd is opgevat — die toe te lichten.

Het voornaamste punt in de brochure van den heer C. achten wij des schrijvers beweren omtrent onze onjuiste schildering van den toestand van het meerendeel der bevolking in deze kolonie. De heer C. wil het doen voorkomen, alsof wij beweren, dat de zwarten in geen enkel opzicht zijn vooruitgegaan. Dit nu hebben wij nooit gezegd, en dit is ook niet uit onze woorden af te leiden, daar wij toch wel geweten moeten hebben, dat, gedurende de eerste jaren der slavernij, *alle* slavenkinderen in onecht geboren werden.

Als wij dus zeggen dat thans *twee derden* der bevolking in onecht geboren worden geven wij hiermee zelf te kennen, dat de pogingen van Bestuur en R. K. geestelijkheid niet *geheel* vruchteloos zijn gebleven. Wij hebben dan ook slechts een maatstaf aangegeven om daarnaar den vooruitgang der zwarten te beoordeelen. Dat die maatstaf zeer juist was, bewijzen ook de cijfers van den heer C. daar ook volgens deze in 1892 nog 64 % der kinderen in onecht geboren werden, waarbij men bovendien niet uit het oog moet verliezen, dat onechte geboorten onder het beschaafde deel der bevolking hoogst zeldzaam zijn, en dus de lagere bevolking *alleen* dit contingent levert, zoodat de percentage onder hen aanmerkelijk meer is dan 64.

Als men voorbeelden trekt uit de statistiek van een eilandje als Curaçao, met een bevolking van 24.000, gaat het niet aan die bevolking te verdeelen, zooals de heer C. doet, om er het bewijs uit te trekken, dat er in de drie districten, waar de meeste zwarten zijn, minder kinderen in onecht worden geboren dan in het

stadsdistrict en het 2de district, vooral niet, waar de heer C. zelf erkent dat Curaçao — waarmee hij dan toch de stad bedoelt — een haven- en garnizoensplaats is en de verhouding in zulke plaatsen altijd minder gunstig is. Door de oorzaak van het grooter aantal in onecht geboren kinderen onder dezelfde klasse aan het grooter aantal blanken toe te schrijven, bewijst men niets anders, dan dat de oogenschijnlijke meerdere zedelijkheid der zwarten slechts te danken is aan de mindere verleiding waaraan zij blootstaan, niet dat hun aard of karakter verbeterd is.

Kan het niet bestaan van het Malthus-stelsel eenigszins het in vergelijking met andere plaatsen buitengewoon groot aantal in onecht geboren kinderen verschoonen? Wij gelooven het niet. Dit stelsel toch is lang niet algemeen verspreid en de lagere bevolking, waaronder dan toch voornamelijk de onechte geboorten plaats vinden, is er zoo goed als onbekend mede. Bovendien is het niemand in de kolonie onbekend dat, al kan de statistiek het niet bewijzen, afdrijving der vrucht toch wel geschiedt.

Voornamelijk echter grondt de heer C. zijn bewering omtrent den grooten vooruitgang der zwarten op het feit, dat zij zich sinds hunne emancipatie vreedzaam gedragen hebben, en haalt hij ter staving van dit feit aan, dat van Bestuurswege tevredenheid over hun gedrag wordt betuigd en hun zedelijke en maatschappelijke toestand gunstig geacht. Wij hebben op deze betuigingen van het Bestuur niets af te dingen. Zeker, de toestand van het meerendeel der bevolking *is* gunstig,

namelijk — voor zwarten. Meer kon men in een tijdvak van 30 jaren — eene uiterst kleine periode in de ontwikkelingsgeschiedenis van een volk — niet verwachten. Evenmin zullen wij het ontkennen, dat de negers zich sinds hunne emancipatie over het geheel vreedzaam gedragen hebben, doch om uit een dertigjarig vreedzaam gedrag, slechts ééns door een oproertje onderbroken, de gevolgtrekking te maken, dat de zwarten zooveel vooruitgegaan zijn in ontwikkeling en beschaving, is zeker wel wat al *te* kras.

Als de heer C. dan ook zoo hoog van die ontwikkeling en beschaving opgeeft, beschouwen wij die bewering als eenvoudig staande tegenover de onze en door niets gestaafd. Waar dit het geval is en ook buiten Curaçao wellicht een oordeel zal moeten geveld worden over deze ontwikkeling en beschaving, daar hebben wij het ter voorlichting noodig geoordeeld, de denkbeelden van twee bekende mannen aan te halen, die de toestanden in West-Indië met eigen oogen aanschouwd hebben. Wij hebben daartoe juist twee schrijvers gekozen, wien men geen vooroordeel tegen de zwarten kan toeschrijven. De een, Anthony Trollope, geeft in zijn werk, „The West-Indies and the Spanish Main *)," herhaaldelijk bewijzen van het onbevooroordeeld standpunt, waarop hij zich plaatst, waar hij de toekomst der W. I. eilanden behandelt, of in vergelijking treedt tusschen de blanke en zwarte bevolking, en bovendien is hij als schrijver te zeer bekend om zijn menschlievendheid en gods-

*) New-York Harper and Brothers. 1860.

dienstigheid, om zijne kennis van het menschelijk karakter en opmerkingsgave, dan dat men hem van verdraaiing der waarheid of onjuiste schildering van personen en toestanden kan verdenken. De tweede, professor James Anthony Froude, de om zijn feitenkennis en zijn helderen blik in de ontwikkelingsgeschiedenis der volken wel bekende Engelsche historicus, zegt in zijn werk „The Englisch in the West-Indies *)," van het Ethiopisch ras:

„Na de schedelleerkundige en andere tegenwerpingen „gehoord te hebben omtrent de veronderstelde identiteit „tusschen het zwarte en het blanke ras, ben ik lang „geleden, reeds in Afrika, tot de conclusie gekomen — „en ik heb sinds geen reden gehad om van opinie te „veranderen — dat, hetzij zij van een en hetzelfde ras „afstammen of niet, er toch geen grooter oorspronkelijk „noch geslachtelijk verschil in aanleg (capacities) tusschen „hen is, dan tusschen een zwart en een wit paard of „tusschen een zwarten en een witten hond." (pg. 110).

Mannen die zóó schrijven kan men moeielijk vooroordeel tegen de zwarten toeschrijven; mannen als Trollope en Froude, beiden liberale unionisten, kan men moeielijk van „zeventiendeeuwsche" begrippen beschuldigen, zooals de heer C. ons doet, zulke mannen hebben eenig gezag. Wel is waar beschrijven beiden de toestanden der bevolking op de Engelsche West-Indische eilanden, doch niemand zal beweren, dat de zwarten dáár in beschaving of ontwikkeling achterstaan bij

---

*) London. Lougmans, Green & C°. 1888.

die der Nederlandsche W.I. eilanden. Integendeel, indien er eenig verschil is, dan zou het ten voordeele der zwarten op de Eng. eilanden zijn, daar deze bijna tweemaal zoo lang vrij zijn geweest en het groote voorrecht hebben, een beschaafde taal te bezitten, over de geheele wereld verspreid, terwijl bovendien het Bestuur en de Protestantsche geestelijkheid dáár minstens evenveel voor de ontwikkeling der zwarten doen als het Bestuur en de R. K. geestelijkheid op Curaçao, waar het patois der negers, bekend als het Papiement, de eenige taal — als het een taal genoemd kan worden — die zij spreken, zeer zeker een groot struikelblok oplevert in de pogingen tot hunne ontwikkeling.

Wat zegt nu Trollope over hen?

„Zij hebben geen ideé van een vaderland en geen „rassentrots, daar zelfs onder henzelven het woord „„neger" de zwaarste beleediging uitdrukt. Zij hebben „geen eigen godsdienst en kunnen tot nu toe nauwe„lijks gezegd worden een godsdienst aangenomen te „hebben.

„Hij (de zwarte) heeft geen stap voorwaarts gedaan „tot de beschaving van zijn blanken broeder, dien hij „navolgt als de aap den mensch. Physiek is hij geschikt „tot den zwaarsten lichamelijken arbeid, doch hij is „lui, onverschillig omtrent maatschappelijke positie, zin„nelijk en met weinig tevreden. Intellectueel schijnt hij „niet tot volhardende studie in staat, doch, vreemd „genoeg, op dit punt is hij eerzuchtig. Hij brandt van „verlangen om als een geleerde beschouwd te worden;... „hij wijdt zich den godsdienst toe voor den schijn en

„heeft er vermaak in de kleine beleefdheden der samen-„leving na te apen. Hij veracht zich zelven en zou „waarschijnlijk tevreden zijn een maand lang honger „te lijden, indien hij voor één dag blank kon zijn en „toch heeft hij gaarne, dat men hem eerbied bewijst; „zwarte, die hij is, denkt hij steeds aan zijn eigen waar-„digheid.”

„Ik geloof niet dat opvoeding veel voor hem gedaan „heeft in de West. Hij kan steeds waarnemen, doch „zelden redeneeren. Ik wil hiermee niet zeggen, dat hij „volstrekt geen verstand heeft. Hij maakt gevolgtrek-„kingen, doch hij strekt ze niet ver uit. Ik geloof, dat „hij zelden het doel van naarstigheid en braafheid of „de gevolgen van eerlijkheid begrijpt. Hij is niet altijd „lui, misschien niet altijd onoprecht en zeker niet altijd „een dief, doch zijn beweegredenen zijn vrees voor „onmiddellijk volgende straf of hoop op onmiddellijk „volgende belooning. Eenige deugden neemt hij over „omdat zij de deugden der blanken zijn. (pg 57 en 58).

„Zij zijn hartstochtelijker dan de blanken, doch zel-„den zoo wraakzuchtig. De geringste beleediging wekt „hun onstuimigen toorn op, doch geen beleediging ver-„wekt haatdragendheid. Zoo zijn ze ook zelden dankbaar, „ofschoon vaak erkentelijk. Als een kind of een hond „hebben zij gaarne, dat men notitie van hen neemt, „doch zij hebben er weinig idée van een durenden „eerbied in te boezemen. Zij houden het meest van hen, „die het meest van hen verschillen en zij verachten „den kleurling, die hen in ras nabij staat. Als zij een-„maal iemand als hun meester erkend hebben, zullen

„zij hem getrouw blijven, doch hoe meer zij dien mees-„ter vreezen, hoe meer eerbied zij voor hem hebben. Zij „bekommeren zich niet om den dag van morgen, „doch maken gaarne goede sier op den dag van heden. „Zij beminnen hunne kinderen, doch in hun woede „mishandelen zij hen soms vreeselijk. Zij zijn trotsch op „hen als zij geprezen worden, doch verkoopen de eer „hunner dochters voor een dollar. Zij zijn gulzig wat „eten betreft, doch onverschillig om de kwaliteit van „het voedsel. Zij houden van opschik en velen begrij-„pen het nut der zindelijkheid, doch zij zijn zelden „ordelijk. Een kleinigheid maakt hen gelukkig en niets „maakt hen voor altijd ongelukkig. Over het geheel „lachen en zingen en slapen zij door het leven en, als „te leven alles ware, zouden zij er zoo slecht niet aan „toe zijn." (pg. 61) *).

Doch Trollope schreef in 1859, dat is 36 jaar geleden, zegt men misschien. Het was tenminste 25 jaar, nadat de slavernij in de Engelsche kolonies afgeschaft was; het was tenminste zes jaar, nadat men hen tot zelfbestuur had rijp verklaard! Doch Froude schreef in 1887, dus 53 jaar na de emancipatie, nadat dus de zwarten op de Eng. eilanden 21 jaren langer vrij verklaard waren dan de zwarten van Curaçao *thans*. En dit is wat hij van hen zegt:

„Zeden in den technischen zin des woords hebben zij „niet, doch zij kunnen niet gezegd worden te zondigen, „daar zij geen zedewetten kennen, zoodat zij die ook

*) Waar wij naar Trollope of Froude verwijzen zijn hunne woorden te vinden ter aangehaalde plaatse in hunne reeds genoemde werken.

„niet verbreken kunnen .... De vrouwen geven de voorkeur aan een lossen band, opdat zij den man kunnen „verlaten, die hen slecht behandelt. En toch zijn zij „niet losbandig. Er bestaat onzedelijkheid onder hen, „doch een onzedelijkheid, die niet demoraliseert.... „Zij stelen, doch als een overlevering uit den tijd, toen „zij zelven nog roerende goederen waren en de wetten „op eigendommen niet op hen toepasselijk waren. Zij „zijn eerlijk met geld, eerlijker misschien dan een groot „aantal blanken, doch voedsel of kleine dagelijksche „benoodigdheden nemen zij zonder schroom weg in „onschuld des harten. (pg. 43).

„Toen zij nog slaven waren, waren zij gezeggelijk en „gedeeltelijk beschaafd. Zij hebben zich over het geheel „sinds hunne emancipatie goed gedragen..... Zij hebben land en eenig idée van eigendommen verkregen. „Sommigen hunner kunnen lezen, velen onder hen zijn „middelmatige en enkelen zelfs uitstekende ambachtslieden, doch hun karakter is er niet op verbeterd..... „Op de Eng. eilanden gevoelen zij zich onschuldig gelukkig door hunne onbekendheid met de eischen der „zedelijkheid. Zij eten, slapen, rooken, en werken zoo „min mogelijk. Zij hebben geen begrip van plicht en „geven er daarom ook niet om dien te verwaarloozen. „De een of ander onder hen werkt zich nu en dan op „in rechterlijke of andere betrekkingen, doch er is niet „het minste teeken, dat de meerderheid van hun ras „in verstand en ontwikkeling vooruitgegaan is, integendeel, alles wijst op een tegenovergestelde richting." (pg. 306).

Èn Trollope, èn Froude waren er van overtuigd, dat zij, door te schrijven als zij deden, een storm van verontwaardiging over hunne hoofden zouden doen losbreken. Beiden wisten zeer goed „hoe zendelingen en „philanthropen, die zoo gaarne der wereld andere resul„taten hunner pogingen wilden toonen en zich zoo vaak „op uitzonderingen beriepen, zich zelven wijsmakende, „dat die regel waren," heftig aangevallen zouden worden *). Hadden zij naar waarheid anders kunnen schrijven, zij hadden het gaarne gedaan. Beiden staan de belangen der zwarten en hunne nakomelingschap sterk voor en, heet de heer C. de afschaffing der slavernij een afdoening der schuld, Froude en Trollope noemen het geen *volle* afdoening en zij wijzen er op dat daarmee het moederland, dat, toen het in zijn belang was, den slavenhandel veroorloofde en voorstond, zich na de emancipatie niet aan de verdere zorg voor de slaven en hunne afstammelingen onttrekken mag. Beiden begrepen echter, dat het den zwarten geen goed zou doen, hun waren toestand te verzwijgen of dien met den mantel der liefde te bedekken. Zoo ook wij. Het is geenszins ons doel den toestand der lagere bevolking der kolonie zwarter af te schilderen dan hij is, noch om vooroordeel of een ongunstige opinie omtrent haar in het leven te roepen. Met de aanhaling der beschrijvingen van Froude en Trollope hebben wij slechts

---

*) Dit geschiedde ook. Grondig werden hunne waarnemingen echter nooit weerlegd, tenzij men schelden, het oordeel van zwarten zelven, van hunne afstammelingen of van andere partijdige beoordeelaars als genoegzaam bewijs aanneemt.

het eigenbelang der groote meerderheid der bevolking op het oog, haar toestand naar werkelijkheid te schetsen, medelijden met natuurgenooten en het besef van verantwoordelijkheid voor hunnen toestand in het leven te roepen in het moederland, ten einde doelmatiger middelen ter verbetering van dien toestand uit te lokken dan tot nu toe aangewend zijn of dan de heer C. wil dat aangewend worden.

Wij geven het den heer C. gaarne toe, dat de Curaçaosche lagere bevolking, verkeerende onder een beschaafde omgeving, niet zooveel, zelfs lang niet zooveel tijd zal noodig hebben, om zich te ontwikkelen, als het Kaukasisch ras daartoe genomen heeft, mits deze omgeving blijve. Doch er ligt dan toch nog een breede klove tusschen de duizenden van jaren, die het Kaukasisch ras ter zijner ontwikkeling noodig had, sinds het het kannibalisme in praktijk bracht, sinds het op gelijken trap stond als het Ethiopisch ras in Afrika thans, en de 300 jaren, sinds de zwarten in aanraking kwamen met een beschaafde omgeving. Ons beschuldigt de heer C. van escamoteeren, doch wat doet hij zelf met die eeuwen en eeuwen?

Een ander voornaam punt in de brochure van den heer C. — of liever wat hij een voornaam punt acht — zijn de feiten, die hij aanhaalt om te bewijzen, dat ons oordeel onjuist is, als wij zeggen, dat het niet aangaat het bestuur der kolonie in handen der Israëlieten te stellen, en dat onze bewering onwaar is, dat de Curaçaosche Joden door banden des bloeds, historie noch

traditie aan Nederland verbonden zijn. Had de heer C. willen bewijzen, dat Nederland altijd voor zijn onderdanen van Curaçao in de bres sprong en geen onderscheid tusschen de ingezetenen maakte hetzij zij Christenen of Joden waren, men zou zijn pogingen als uitnemend geslaagd moeten beschouwen. Daar dit echter niet het doel van den heer C. was, kunnen wij zulken uitslag niet toekennen aan de dertien bladzijden, die hij aan het onderwerp wijdt.

Laat ons hier beginnen voorop te stellen dat, als wij van de Curaçaosche Joden spreken, wij niet de enkele families onder hen op het oog hebben, die er nog steeds een eer in stellen van Hollandsche afkomst te zijn en nog steeds bewijzen geven van voorliefde voor Nederland's taal, Nederlandsche instellingen en gewoonten. Waar wij van de Curaçaosche Joden spreken, hebben wij natuurlijk het meerendeel hunner op het oog.

Wat bewijst ons nu de geschiedenis omtrent hen? Zeer duidelijk dit: dat zij van Portugeeschen oorsprong zijn niet alleen, doch dat zij als zoodanig hunne nationaliteit ook bewaard hebben als een geheel op zich zelf staand gedeelte der bevolking. Zóó werden zij door het Bestuur ook tot in het begin dezer eeuw beschouwd. Bij hunne eerste komst in de kolonie werden aan de twaalf huisgezinnen landen toegewezen, nog bekend als het Joden-kwartier, waarop zij zich moesten vestigen ter uitoefening van den landbouw. Later, na den grooten toevloed van Joden uit Brazilië, werd hun toegestaan, ook handel te drijven. Natuurlijk genoten zij de bescherming der wetten, doch het blijkt genoegzaam,

dat het Bestuur hen steeds als een kolonie van Portugeezen beschouwde. Kon men een enkel vreemdeling de gewone burgerrechten toekennen, men achtte het geenszins raadzaam, diezelfde rechten toe te kennen aan een vereenigd lichaam van talrijke personen eener vreemde nationaliteit. Geenszins genoten de Joden dan ook dienzelfde rechten. Verkreeg elk vreemdeling na een vestiging van een jaar en zes weken in de kolonie *alle* burgerschapsrechten *), met de Joden was dit niet het geval. Zij mochten geen leden van den Grooten noch Kleinen Raad zijn, en werden ook niet tot de verkiezingen toegelaten. Mochten vreemdelingen, die burgerrechten verkregen hadden, zich metterwoon vestigen, waar zij wilden, den Joden werd gedurende langen tijd niet vergund in de stad, binnen de forteres, te wonen. Moesten alle vreemdelingen in hun stukken, aan de Regeering gericht, de Hollandsche taal gebruiken, den Joden was het veroorloofd zich van de Portugeesche taal te bedienen en zelfs tot na 1834 was er een van Bestuurswege aangestelde en bezoldigde tolk in die taal. Alle regeeringsstukken, den Joden betreffende, werden in het Hollandsch en het Portugeesch gesteld en gepubliceerd, o. a. ook het besluit van den Prins van Oranje, door den heer C. aangehaald. Voor het Portugeesch is langzamerhand, door het verkeer met de Zuid-Amerikaansche Staten, het Spaansch in de plaats getreden. Tot nu toe is echter het Nederlandsch bijna zoo goed als een onbekende taal onder hen, en de heer C. zal het zeker niet

*) De Zwitser J. R. Lauffer werd zelfs gouverneur. 1796.

ontkennen, dat ook nu nog geen vierde deel der Curaçaosche Joden die taal spreekt en schrijft.

De heer C. vindt het onnoodig uit te wijden over de duizenden en duizenden bewijzen van gloeiende vaderlandsliefde door de Israëlieten van alle landen aan den dag gelegd. Zeer zeker, dat *was* onnoodig. Doch *wel* noodig ware het geweest, eenige bewijzen aan te halen, dat het meerendeel der Joden zich ooit onderscheiden heeft door hunne pogingen om Hollanders in den waren zin des woords te worden.

Van enkele zijden is er ons een verwijt van gemaakt, dat wij over de Joden geschreven hebben, zooals wij deden. Indien wij van hen gezegd hadden, wat de heer C. wil dat wij zeggen, n.m.: „zij letten alleen op hun „eigen belangen, zij hebben geen vaderlandsliefde, zij „verwaarloozen de hun toevertrouwde belangen des lands, „zij zijn vreemdelingen" — dan zeker zouden zij het recht gehad hebben zich te beklagen. De heer C., die wel zoo goed is ons een goed oordeel en gezond verstand toe te schrijven, mocht daarmee wel een weinig rekening gehouden hebben, toen hij uit onze woorden een gevolgtrekking maakte, die er niet in lag. Zóóveel is ons uit de geschiedenis der Joden nog wel bij gebleven, dat wij weten, dat zij een geregelden staat vormden, toen Nederland nog door woeste Germaansche horden bewoond werd. Geschiktheid om hun land te regeeren noch vaderlandsliefde ontzeggen wij hun. Maar een andere vraag is het of Curaçao gezegd kan worden hun land te *zijn* — n.m. in den zin zooals een land gezegd kan worden aan een natie te behooren — of

dat Nederland door hen als hun vaderland beschouwd wordt. Als vreemdelingen in de ware beteekenis des woords beschouwen wij hen evenmin. Het is natuurlijk dat een volk, hetwelk lang onder een ander volk geleefd heeft en door dat volk steeds rechtvaardig is behandeld, voor de genoten protectie dankbaar is en dat volk stelt boven andere naties. Zoo erkennen wij ook gaarne, dat de Curaçaosche Joden herhaaldelijk die dankbaarheid, die voorliefde getoond hebben, getuige o. a. hun ruime bijdragen tot leniging van nationale rampen, hun deelneming in nationale feesten. Doch zulk een dankbaarheid, zulk een voorliefde zijn geheel iets anders dan een verlangen tot éénheid met Nederland, dan een ernstig streven om wezenlijk Nederlanders te zijn. Dat dit verlangen, dit streven onder de Curaçaosche Joden niet bestaat, zal geen onbevooroordeeld en nadenkend man onder hen zelven tegenspreken, veel minder er eene beleediging in zien. En waarom zou hij ook? Zullen de Boeren er een verwijt in zien dat zij temidden van hen omringende vreemde naties hunne nationaliteit hebben weten te bewaren? Zou het niet eerder een miskenning zijner voorouders zijn, hunne nationaliteit te minachten of die te negeeren? En doet het er overigens iets toe in de beoordeeling van iemands waarde als mensch tot welke nationaliteit hij behoort? Dat daarom de Curaçaosche Joden de voorkeur geven aan een taal, aan gebruiken en gewoonten, welke die hunner voorouders nabij komen en die hun van practisch nut zijn, wie zou er hun een verwijt van willen maken? Integendeel, men zou eer die voorkeur in hen moeten waardeeren,

en die zeker stellen boven de onverschilligheid van den in Nederland geboren Jood, wiens geslacht ettelijke jaren in Nederland is gevestigd geweest, en die de taal, welke hij zoo gaarne „onze schoone moedertaal” noemt en waarin hij zich met de autoriteit van een Busken Huet een oordeel aanmatigt, niet aan zijn onmiddellijke nakomelingschap bekend maakt en doet waardeeren. Maar men make er ons dan ook geen verwijt van dat wij, als Nederlander, aan het volk, dat Nederland's taal niet spreekt en, ofschoon het jaren en jaren onder een Nederlandsche omgeving verkeerde, nooit een ernstig streven aan den dag legde, om zich met de Nederlandsche taal, met Nederland's zeden en gewoonten te vereenzelvigen, kortom om in alles en alles Nederlandsch te zijn, de bevoegdheid niet wenschen toegekend te zien, een Nederlandsche kolonie te besturen of op het bestuur daarvan een overwegenden invloed uit te oefenen.

Dat zal ook niet gebeuren, zegt de heer C.; de Joden zullen het overwicht niet verkrijgen, en ten bewijze haalt hij als voorbeeld de Kamer van Koophandel en Nijverheid aan. Vreemd mag het zeker heeten, dat de heer C., die *onze* vergelijkingen ongelukkig noemt, het niet steekhoudende van de *zijne* niet ingezien heeft.

Het aantal kiezers voor de K. v. K. is, zooals de heer C. zeer juist opgeeft, 126, waarvan juist de helft Israëlieten zijn, **dus**, zegt de heer C., dáár reeds geen overwicht. Kinderlijke onschuld! Zou de heer C. er werkelijk niet aan gedacht hebben, dat de andere helft uit Protestanten en Katholieken bestaat, 41 der eersten,

22 der laatsten? Of zou hij wezenlijk gelooven, dat de belangen van Protestanten en Katholieken steeds parallel loopen, of niet weten, dat de Curaçaosche Protestanten, te zwak om zelf een partij te vormen, zich niet liever bij de Joden dan bij de Katholieken aansluiten?

En, zegt de heer C. verder, bij een lagen census of indien men bij denzelfden hoogen maatstaf nog de capaciteiten voegde, dan zouden de Joden zeker in de minderheid komen. Blijkbaar wil de heer C. echter niet, dat diezelfde hooge maatstaf als census aangenomen worde, daar hij dien zelf *te* hoog acht (pg. 68), en evenmin wil hij den census zoo laag gesteld zien, dat de meerderheid der bevolking het overwicht in handen krijge. Doch hoe laag wil hij den census dan bepaald zien? Naar de verdeeling der bevolking zijn thans kiezers van de K. v K. 6.17 % der Joden, 1.76 % der Protestanten en 0.09 % der Katholieken, zoodat het aantal kiezers onder hen zich verhoudt als 61 : 17 : 1. Veel scherpzinnigheid wordt er zeker niet toe vereischt om in te zien, dat slechts een veel lagere census het overwicht aan de Joden zal ontnemen en dan loopen wij gevaar te vervallen tot hetgeen zelfs de ijverigste voorstanders van het kiesrecht niet willen. Zal het iets baten bij een lageren census rekening te houden met de capaciteiten? Die vaststellende, zooals de heer C. wil, en onder zijn *enz.* nog rekenende: districtmeesters, consuls, leden van den K. R., van kerkbesturen en van de schoolcommissie, zullen er ± 50 Protestanten en ± 40 Katholieken tegenover ± 20 Israëlieten meer *kiezers* worden, hen, die reeds kiezers der K. v. K. zijn, niet

mederekenende. Doch dat daardoor de Israëlieten in de minderheid zullen komen, betwijfelen wij. Waar volgens de vorenstaande verhouding onder de Israëlieten 3½ maal zooveel gegoede lieden zijn als onder de Protestanten en 68 maal meer dan onder de Katholieken, zal bij een lagen census het aantal kiezers onder de Israëlieten ook aanmerkelijk vermeerderen.

Hoe echter de verdeeling ook zij, zeker is het, dat bij een hoogen of niet *te* lagen census het bestuur der kolonie in handen der blanken zal komen, en bij een lagen census in handen der zwarten en kleurlingen. De hoofdstrekking van ons artikel in V. v. d. D. nu is niet geweest, het invoeren van kiesrecht te bestrijden op grond dat de Joden het overwicht zouden verkrijgen, al keuren wij het af hun dit overwicht toe te kennen. Ons voornaamste bezwaar tegen kiesrecht is het principe, waarvan wij uitgaan, dat het even onbillijk is, dat de zwarten de blanken regeeren als om de meerderheid der bevolking te stellen onder een minderheid van blanken **onder** hen. Voor de ontwikkeling van den zwarte achten wij het onontbeerlijk, dat hij het voorbeeld van den blanke behoude, doch daarmee willen wij geenszins zeggen, dat deze hem *besturen* moet. Evenmin als het billijk of te verwachten is, dat de meerderheid eener bevolking bestuurd wordt door de intellectueele minderheid, evenmin zal die minderheid zich er in schikken, zich door een ver beneden haar staande meerderheid wetten te zien stellen. De intellectueele minderheid zal zich aan zulk een toestand ont-

trekken door het land te verlaten, en de meerderheid dus van haar invloed en leiding beroofd worden. Geen beter voorbeeld hiervan dan Haïti, waar geen blanke eigendommen mag bezitten.

De heer C. zegt dat, als het van ons afhing, wel nooit eenig recht aan een bevolking toegekend zou worden, dat wij het slechte willen laten bestaan en allen vooruitgang willen doen ophouden. Dat de heer C. niet lezen *kan*, kunnen wij van hem niet aannemen, zoodat wij wel tot de conclusie moeten komen, dat hij niet heeft *willen* lezen. Zeer zeker willen wij verbetering der bestaande toestanden, doch wij wenschen daartoe een anderen weg ingeslagen te zien, dan de heer C., en wij geven het middel daartoe ook aan de hand: nauwere aansluiting aan het moederland, opdat het eene ras niet het overwicht hebbe op het andere. De heer C. spreekt over de **verbroedering** dier rassen! Gelooft hij daar zelf aan, of is het slechts een dier hoogdravende uitdrukkingen, waarvan zijn brochure overvloeit, uitdrukkingen, die Froude zoo terecht teekent als „ontleend „aan de groote meesters der kunst, over mannelijke voor„rechten, zedelijke waardigheid, opheffenden invloed „van het kiesrecht, enz. beoogende de aanhangers der „orthodoxradicale beginselen in het moederland er voor „te winnen." (pg. 59).

In de vergadering der Vrijzinnige Vereeniging van 12 Febr. l. l. besprak de heer Mr. C. A. Wesenhagen de toestanden der kolonie Suriname. Blijkens de verslagen, van die voordracht gegeven, laat de toestand der lagere

bevolking aldaar zeer veel te wenschen over. Spreker haalde aan, dat de vroegere slavenhouders nog niet met „alle tradities gebroken hebben." Curaçao alléén zou alle plaatsen der West-Indië dan zooveel vooruit zijn? Dáár alléén zou men niet slechts met alle tradities gebroken hebben, doch er zou zelfs *verbroedering* bestaan tusschen de vorige slavenhouders en hunne gewezen slaven of tusschen hunne onmiddellijke afstammelingen? Verbroedering, voorwaar! Wie **in** de kolonie, wie **buiten** de kolonie gelooft er aan! Dat die verbroedering kome, dat zij waarschijnlijk eens komen zal, is te hopen en mag verondersteld worden, doch daartoe moet eerst het enorm verschil in beschaving en ontwikkeling tusschen die rassen opgeheven zijn. Tot verbroedering te leiden moet het ernstig streven der Regeering zijn, en daartoe achten wij het geschiktste middel dat **onpartijdigen** beide rassen regeeren. Wat wij dan ook willen — en ook duidelijk uiteen gezet hebben — is een bestuur der kolonie uit het moederland, zooals elke kolonie *dient* bestuurd te worden, waar de overgroote meerderheid der bevolking niet door natuurlijke banden aan het moederland verbonden is, de taal van dat moederland niet spreekt, noch in andere opzichten bewijst, er eenige eer in te stellen, beschouwd te worden als één te zijn met dat moederland. Wij willen een bestuur der kolonie uit het moederland van mannen, die door geen tradities aan de vóór de emancipatie der slaven in de kolonie bestaande toestanden verbonden zijn, die zich op een onbevooroordeeld standpunt kunnen plaatsen, waar de belangen van beide rassen in het spel zijn. Met voor-

lichting uit de kolonie-voorlichting van lieden, weer niet door partijdigen gekozen, doch door een bekwaam en oordeelkundig Gouverneur voorgedragen — dient Nederland de kolonie krachtig en rechtvaardig te besturen, totdat het de geheele bevolking eerbied ingeboezemd hebbe, totdat die eerbied in liefde en die liefde in een verlangen tot aansluiting en één zijn met het moederland verkeerd zijn. Dàn eerst zal de volle afdoening der schuld, die het moederland door de invoering der slavernij tot zich nam *), verkregen zijn. Dàn eerst zal het moederland met trots op zijn werk kunnen neerzien en de verdere ontwikkeling der kolonie aan haar zelve kunnen overlaten. Dàn zal ook zelfbestuur gevraagd worden door de **bevolking** en niet zooals thans door **enkelen**, en dàn zal men zulks ook niet meer mogen weigeren. Doch die eerbied en de gevolgen daarvan zullen geenszins in het leven geroepen worden, door **nu** reeds de belangen der kolonie aan de een of andere partij in de kolonie **zelve** toe te vertrouwen.

In de reeds aangehaalde voordracht van den heer Wesenhagen schrijft deze het bestaan van veel wat verkeerd is in Suriname toe aan de „planterspartij." Die partij bestaat uit menschen zooals anderen en men kan van haar dan ook niet verwachten, dat zij steeds onpartijdig zal oordeelen, waar hare eigen belangen vaak tegenstrijdig zijn met die der lagere bevolking. Evenals daar, moet ook in Curaçao de afkeuring, die de Bestuurs-

---

*) De W. I. Compagnie hield zich het uitsluitend recht voor slaven in de kolonie Curaçao in te voeren.

maatregel, om landen aan de zwarten af te staan, ondervindt, voor een goed deel toegeschreven worden aan het partijdig standpunt, waarop men zich plaatst, aan een sluimerende traditie van den slaventijd. Ook op de Eng. eilanden hoort men van de blanken de klacht: „men begunstigt de zwarten boven ons.” Ook in Curaçao vertegenwoordigen de blanken en enkele kleurlingen het kapitaal en de overigen de werkkrachten. Alvorens er meerdere gelijkheid van toestanden ingetreden is, behoort een onpartijdig bestuur door eene der partijen in de kolonie zelve tot de onmogelijkheden.

„Niemand, denk ik,” zegt Froude, „zal het raadzaam „achten den blanken der eilanden het bestuur in han„den te geven. De verhouding tusschen de twee rassen „is te gespannen en, nadat de wet eenmaal gelijkheid „invoerde, kan het uitsluitend recht van het eene ras „over het andere niet meer hersteld worden.... Er „zijn twee klassen in de gemeente; hunne belangen, „zooals die thans begrepen worden, zijn tegenstrijdig „en der eene klasse kan de regeering over de andere „niet worden toevertrouwd.” (pg. 251).

Men ziet het, er zijn meer lui van „die begrippen, meer voorbeelden van een waar *„fin de siècle”* op het einde der 19de eeuw!

De heer C. zegt, dat wij slechts een lagen en een hoogen census bespreken en een middenweg zoo goed als geheel niet behandelen. Die opmerking is volkomen waar, en de reden, dat wij er niet over spreken is deze, dat wij niet kunnen inzien, hoe een census vastgesteld

kan worden, waardoor noch den blanken noch den zwarten en kleurlingen het overwicht toegekend worde. Doch voor een oogenblik aannemende, dat zulk een regeling verkregen kon worden door het toekennen van kiesrecht, dan blijft toch het bestaan daarvan hoogst precair. „Een eenmaal toegestaan beginsel ontwikkelt „zich met dezelfde zekerheid als een zaadkorrel, nadat „hij gepoot is" en bovendien „leert de ondervinding „van alle landen, dat dit beperkt kiesrecht haatver- „wekkend werkt en op den duur niet gehandhaafd kan „worden." Elk toegekend kiesrecht moet er toe leiden dat de verkozenen het gehalte der meerderheid der bevolking teruggeven. Met den heer C. achten wij een uitbreiding zelfs wenschelijk, indien die plaats hebbe onder de voorwaarde, die de heer C. er aan verbindt: als de beschaving tot *allen* zal zijn doorgedrongen. Als dàt het geval is, staat er zeker aan invoering van het kiesrecht niets meer in den weg, dàn liefst zoo uitgebreid mogelijk. „Wie zal daartoe den tijd bepalen?" vraagt de heer C. En terecht: wie zal zeggen, hoeveel jaren daartoe nog zullen moeten verloopen. Toch gelooft de heer C. dat zulk een uitbreiding zal plaats hebben vóór dat de beschaving tot allen zal zijn doorgedrongen, op grond dat de Nederlandsche volksvertegenwoordiging die zal moeten toekennen. Omdat wij dat niet gelooven, schrijft de heer C. ons indirect maar eenvoudig weinig vertrouwen in die volksvertegenwoordiging of het volkskarakter toe. Laat ons van deze gelegenheid gebruik maken om den heer C. te verzekeren, dat wij evenveel vertrouwen in beide hebben als hij, en dat wij er juist

daarom een beroep op gedaan hebben in ons artikel in V. v. d. D. (zie aanteekening I). Wij ontkennen echter dat, als thans kiesrecht ingevoerd en dat later uitgebreid wordt, Nederland's volksvertegenwoordiging de verantwoordelijkheid draagt, d. i. niet verder dan zij de verantwoordelijkheid der toekenning van kiesrecht voor de eerste maal op zich nam. Wij hebben er reeds op gewezen (V. v. d. D. pg. 665 seq.) dat het juist de halfslachtige zelfstandige bestuursvorm is, aan de kolonie toegekend, die de belangstelling in het moederland tegenwerkt. Indien het Nederlandsche volk de kolonie tot zelfbestuur rijp verklaart, en er dus nog minder verantwoordelijkheid voor het bestuur der kolonie op het moederland rust, zal men daar al bitter weinig doen om zich op de hoogte der koloniale toestanden te stellen. Indien Nederland's volksvertegenwoordiging *thans* toegeeft aan den eisch van enkelen der bevolking, bestaat er geen reden om te veronderstellen dat zij later, wanneer minder belangstelling in de kolonie zal bestaan, niet eveneens zal doen. Zij zal eenvoudig toegeven; van vertrouwen in volksvertegenwoordiging of volkskarakter kan hier geen sprake zijn.

Zeer onschuldig stelt de heer C. de zinnen terneer. Reeds vleide **men** zich het bekomen van kiesrecht een bijna voldongen pleit te mogen heeten en verheugde **men** zich in de verbeteringen, die daarvan het gevolg zouden zijn. De 236 onderteekenaren van het verzoekschrift aan de Staten-Generaal (sic!) ter erlanging van kiesrecht, op de 47.000 inwoners der kolonie, noemt

de heer C. dus **men**. Geen der 20.000 inwoners van Aruba, Bonaire, St. Eustatius, St. Martin of Saba figureert er op; men heeft zelfs niet eens de moeite genomen hen om hunne medewerking te vragen. Geen der ambtenaren, zeker geen vierde deel der „capaciteiten," zooals hiervoren gerekend, onderteekende het. En hoe zijn die handteekeningen dan nog verkregen? De heer C. weet evengoed als wij, dat het teekenen van een verzoekschrift op Curaçao niet altijd beteekent volkomen instemming met de daarin verkondigde principes. Hij weet zeer goed, dat de goedhartigheid van den Curaçaonaar en het daaruit voortspruitend verlangen om onaangenaamheden te voorkomen, hem vaak een verzoekschrift doet teekenen meer terwille van den persoon, die het hem aanbiedt, dan terwille van de zaak zelve. Laat de heer C. zelf zich de vraag eens stellen: hoevelen zouden zulk een verzoekschrift onderteekend hebben, indien enkelen er niet voor geijverd hadden, indien zulk een petitie b. v. ter onderteekening ergens gedeponeerd was geworden? Eerlijk antwoordende zal hij moeten erkennen, dat het ver, *heel* ver, onder de 236 gebleven zou zijn. Dat de belangstelling in publieke zaken, dat „public spirit" in de kolonie gelijk nul is, is waarschijnlijk ook wel buiten de kolonie bekend. Geen beter voorbeeld ten bewijze van die weinige belangstelling dan de reeds door den heer C. aangehaalde K. v. K., zooals het volgende lijstje, samengesteld uit de officieel gepubliceerde verslagen der verkiezingen kan bewijzen.

JAREN.	Aantal kiezers.	Ter stembus opgekomen kiezers.
1885	124	98
1886	125	33
1887	115	13
"	"	12
1888	114	26
"	"	34
1889	106	75
1890	126	12
"	"	7
1891	127	·14
"	"	3
"	"	6
"	"	11
1892	125	3
"	"	9
1893	122	9
1894	127	9

Het ligt niet in ons bestek eene verklaring te geven der reden dat, nadat het nieuwtje er af was, in de jaren 1888 en 1889 zooveel meer kiezers opkwamen dan in de overige jaren. Voldoende zij het hier te vermelden, dat het van algemeene bekendheid in de kolonie is, dat die meerdere opkomst slechts te wijten was aan gerezen verschil tusschen den Gouverneur en

de K. v. K (de eerste leden der K. v. K. waren door den Gouverneur benoemd en moesten in 1885 en 1886 aftreden). Dàt is de belangstelling, die getoond wordt in een lichaam, waaraan opgedragen is, om het Bestuur „over onderwerpen den handel en de volksnijverheid „betreffende voor te lichten en te adviseeren, daar „Curaçao hoofdzakelijk door handel bestaat of daarin „zijn voornaamste bron van inkomsten ziet *)". Welke reden bestaat er om aan te nemen, dat het anders zal gaan, indien de belangen der kolonie, die zich dan toch in den handel, den hartader van Curaçao's bestaan, concentreeren, aan de inwoners geheel overgelaten worden?

Onze vergelijking tusschen de geschiktheid tot zelfbestuur in de Oost-Indische bezittingen en de West-Indische kolonies wil de heer C. eenvoudig wegcijferen op grond, dat hij met de O. I. toestanden niet bekend is en de Eng. W. I. eilanden met meer recht bij de Ned. W. I. eilanden te vergelijken zijn. Ook wij erkennen onze onbekendheid met O. I. toestanden, doch zóóveel weten wij er wel van — en zooveel weet de heer C. er ook wel van — dat O. I. bewoond wordt door andere rassen dan het onze, door rassen, die, evenals de overgroote meerderheid der bevolking *dezer* kolonie, de Nederlandsche taal niet spreken, noch door aard, karakter of gebruiken één zijn met het onze. Dàt is een essentieel punt in het vaststellen van een regeeringsvorm voor een land.

*) Memorie van toelichting der Verordening de K. v. K. oprichtende.

Zeer zeker echter bieden de Eng. W. I. eilanden meer overeenkomst met de Ned. W. I. eilanden aan. Zeer zeker bestaat op vele der eerste het volksvertegenwoordigingssysteem, hier meer, daar minder uitgebreid. Doch het al of niet **bestaan** van dat systeem is van minder aanbelang, hoofdzaak is het te weten, of het aan het doel en de verwachtingen **beantwoord** heeft, en, met de geschiedenis van dat systeem in handen, zal iedereen die vraag ontkennend moeten beantwoorden. Dat er nog aanhangers van dat systeem in de kolonie gevonden worden, komt ons voor grootendeels toegeschreven te moeten worden aan onbekendheid met die geschiedenis. Als de heer C. beter met de plaatselijke toestanden der Eng. eilanden bekend was, meer met de ingezetenen dier eilanden daarover gesproken had, zou hij weten, dat op al die eilanden, evenals in onze kolonie Suriname, het stelsel van benoeming van zoogenaamde Regeeringsleden bewezen heeft niet te voldoen aan de verwachtingen. Het kan ook wel moeielijk anders. „Of de benoemde regeeringsleden worden slechts „opgenomen als een rem op het wiel en krijgen instructies om op het laatst toch te berusten in de eischen „der verkozen leden, òf zij zijn zelven de vertegenwoordigers der blanke minderheid. In het eerste geval is „het toch de meerderheid, die regeert. Is het laatste „het geval, dan kan van dergelijke regeling slechts „gezegd worden, dat zij op vernuftige wijze uitgedacht „is om de grootst mogelijke verbittering in het leven te „roepen en zoolang zij bestaat, elk krachtdadig bestuur „onmogelijk te maken.” (Froude).

In Barbados is elke „freeholder” kiezer, doch de heer C. moet dat eiland al bijzonder weinig kennen, indien hij gelooft, dat het *volk* daar het wetgevend lichaam verkiest. Door zijne overgroote bevolking heeft Barbados nooit door de afschaffing der slavernij geleden, daar er steeds over overvloedige werkkrachten beschikt kon worden. Men kan er daar voor zorgen — en men zorgt er ook voor — dat slechts in alle opzichten bevoegde lieden „freeholds” verkrijgen. Trinidad en Tobago zijn zoogenaamde „Crown-colonies”; zij worden direct uit Engeland bestuurd. Met Demerary worden zij gerangschikt onder de best bestuurde W. I. kolonies. In de laatste kolonie is de regeeringsvorm eenigszins ingewikkeld, doch zeer zeker zijn daar de belangen en de financiën van het land niet toevertrouwd aan een uit en door het volk verkozen bestuurslichaam. Cuba heeft een volksvertegenwoordiging; door het in verhouding met de andere W. I. eilanden buitengewoon groot aantal blanken daar, zou dit eiland gevoegelijk buiten rekening kunnen blijven, doch niettemin bewijzen de herhaalde opstanden daar, dat de bevolking geenszins overvloedige reden van dankbaarheid voor het Bestuur heeft. De Fransche W. I. kolonies bezitten wezenlijk door het volk verkozen bestuurslichamen, doch het verwonderde ons ten zeerste, *deze* eilanden door den heer C. aangehaald te zien. Het is toch van algemeene bekendheid, dat deze eilanden duidelijk bewijzen van achteruitgang toonen, dat het blanke element daar zoo goed als niet meer bestaat en nog jaarlijks meer en meer verdwijnt, terwijl toch de heer C. het volkomen eens is met Mr.

BRYCE, „dat contact with the whites is the chief condition for the progess of the negro."

In het beoordeelen der waarde van een volksvertegenwoordigingssysteem in de W. I. eilanden zonder regeeringsleden, is er echter geen beter voorbeeld, dan Jamaica ons aanbiedt, het eiland, dat met Dominica, waaraan eveneens zelfbestuur toegekend werd, tot de door de natuur meest gezegende, doch ook juist door het toekennen van dat zelfbestuur tot de meest achterlijke Eng. W. I. bezittingen gerekend wordt *). Wij zullen FROUDE en TROLLOPE weer het woord geven.

„Na de eerste kolonisatie," zegt de eerste, kreeg „Jamaica een parlementairen regeeringsvorm .... Het „wetgevend lichaam, toen samengesteld en geheel uit „blanken bestaande vertegenwoordigde natuurlijk slechts „de belangen der blanken. In hoofdzaak bleef deze „regeling onveranderd tot in 1853, toen er zulke „wijzigingen in gebracht werden, dat ook lieden van „de kleur tot de stembus toegelaten werden, doch „met zulk een hoogen census als zoo goed als hen uit„sluitend kon genoemd worden. Men begon algemeen „in te zien, dat het kiesrecht uitgebreid diende te wor„den. Een volksbeweging, aan wier hoofd de heer GOR„DON, een heer van het wetgevend lichaam, stond, ont„aardde in een oproer, in bloedvergieting en paniek. „GORDON werd opgehangen en het wetgevend lichaam, „zich bewust dat, indien het langer moest bestaan, het „slechts kon bestaan door de zwarten op uitgebreide

*) Zie o. a. hier omtrent FROUDE, Chap. X en XVIII en TROLLOPE pg. 103 seq. alsmede zijn vergelijking tusschen Demerary en Jamaica enz.

„schaal tot de verkiezingen toe te laten, gaf zijne macht „aan de Kroon over en deelde officieel mede: „„dat slechts „„een krachtig Bestuur verhinderen kon dat het eiland „„terugviel in den toestand van Haïti.""

Trollope heeft den toestand van Jamaica in werking gezien zes jaren nadat ook de zwarte en gekleurde bevolking tot de stembus werd toegelaten (in 1859) en vóór de „Gordon riots" plaats grepen, en treurig is het tafereel, dat hij er ons van ophangt. *)

„Het doel, dat men verlangt te verkrijgen door een „vrij verkozen volksvertegenwoordiging wordt niet be„reikt, tenzij voor het meerendeel zulke lieden gekozen „worden, als in den staat het meest geacht worden, „opdat het lichaam, waarvan zij deel uitmaken, ook „geëerbiedigd worde. Dit doel wordt in Jamaica *niet* **) „bereikt en dientengevolge wordt het wetgevend lichaam „ook niet gerespecteerd. Het is *niet* **) samengesteld „uit de mannen van het meeste gewicht en aanzien „op het eiland en in Jamaica zelf wordt er met ver„achting van gesproken, ja zelfs door de leden zelven. „Er zijn enkele burgers, die zich hebben laten verkiezen, „opdat de zaken, die reeds slecht genoeg staan, nog „niet erger worden, indien zulks vermeden kan wor„den. Zulke lieden maken zich natuurlijk het verdien„stelijkst tegenover het land, dat het lot hun beschoren „heeft te bewonen, doch voor het meerendeel willen

*) In 1884 werd onder Gladstone's bestuur weer een beperkt kiesrecht in Jamaica ingevoerd. Hierdoor paste hij op Jamaica toe wat hij in Engeland ten opzichte van Ierland niet gedaan kon krijgen.

**) Wij cursiveeren.

„zij, die Jamaica *moesten* *) vertegenwoordigen zich niet „verwaardigen deel te nemen aan de debatten en even- „min willen zij den zwarten om hunne stemmen vragen." (pg. 127 & 128) Ab actu ad posse illatio valet.

Zoo is het ook nu nog. Op de eilanden, waar het beginsel van volksvertegenwoordiging in toepassing gebracht is, zijn de verkozenen voor het meerendeel niet zij, die het meeste belang bij de kolonie hebben, noch zij die het meerendeel der gegoede en beschaafde klasse gaarne gekozen zou zien. En wat kan men ook anders verwachten? Behoeft het gezegd, dat mannen, die zich van hunne waarde bewust zijn, het beneden zich zullen achten invloed uit te oefenen op verkiezingen, waaraan een element, dat zij de bevoegdheid ontzeggen om over hunne waarde te oordeelen, den doorslag geeft? Dient het vermeld welk misbruik door agitators gemaakt kan worden van de weinige belangstelling, die er in de kolonie bestaat op het punt van publieke aangelegenheden, van de hartstochten en neigingen eener meerderheid, die door wezenlijk verdienstelijke mannen niet ter hunner hulp zal worden ingeroepen?

Men mag hiertegen inbrengen, dat dit niet de schuld van het systeem is. Wij geven dat gaarne toe. Doch het feit blijft: de uitslag is anders dan onder andere omstandigheden, en met den uitslag, zooals die *is*, niet zooals men hoopt of verlangt dat hij zijn *zal*, is het dat men rekening moet houden. Eerst als de toestanden anders geworden zijn kan men andere resultaten verwachten. „Vergelijkingen," zegt de heer C., „willen zij

*) Wij cursiveeren.

„iets beteekenen moeten niet gemaakt worden tusschen twee „gansch verschillende toestanden, eene gelijkheid van „toestanden is bij de vergelijking noodzakelijk." Daarom kan men in den eisch voor het toekennen van kiesrecht aan de kolonie er zich niet op beroepen, dat men dit recht verlangt, omdat het een algemeen erkend beginsel is en in Europa en elders aan de bevolking toegekend is. De overgroote meerderheid der landen, waar volksvertegenwoordiging bestaat, worden *niet* bewoond door een meerderheid van andere rassen dan die, waartoe het beschaafde en ontwikkelde gedeelte der bevolking behoort, en in de enkele landen, waar dit wel het geval is, heeft de toepassing van het beginsel van volksvertegenwoordiging **steeds** bewezen niet aan het doel te beantwoorden.

„Met al de liefde," zegt Trollope, „die ik als Engelsch„man dien te hebben voor een populaire parlementaire „volksvertegenwoordiging, kan ik er toch niet toe komen „te gelooven, dat zij goed zou werken in een kleine „kolonie, zelfs al was die door bijzondere omstandigheden „daartoe niet zoo slecht geschikt als Jamaica *). In „Canada en Australië is zij ongetwijfeld op hare plaats.... **„Doch wat zou het nut zijn van een volksvertegen„woordiging op Malta, Jersy of de Scilly eilanden? „Van wat nut is zij geweest op de Ionische eilanden? „En, helaas, welk nut heeft zij gehad in Jamaica?"** (pg. 124).

In denzelfden geest schreef Froude:

*) Zie aanteekening 2.

„De Australiërs en Nieuw-Zeelanders zijn Engelschen „en Schotten, die zich neergezet hebben aan de anti- „poden, waar er meer plaats voor hen was, dan in het „moederland. Zij zijn hetzelfde volk als wij en zij heb- „ben dezelfde voorrechten. Zij vormen een deel van een „en hetzelfde lichaam, als de takken van een boom „van een en denzelfden stam.

„Zoo staan de zaken, waar de kolonisten van ons „eigen ras zijn en hetzelfde karakter en hetzelfde doel „hebben en, zooals ik reeds zeide, het (volksvertegen- „woordigings)systeem voldoet daar. Onder geen an- „dere verhoudingen zouden wij een vereenigd volk kun- „nen blijven. *Maar het beantwoord* **niet** *aan het doel* — „**het heeft gefaald, waar wij het ook beproefd hebben** — „telkens als de meerderheid der inwoners .... niet één „was met ons door een dezer natuurlijke banden (pg. 240).

„In de kolonies van den Stillen Oceaan is zelfbestuur „een natuurlijk recht .... Hoe minder wij ons met hen „bemoeien, hoe gereedelijker zij zich met ons vereen- „zelvigen zullen. Doch als wij bovendien nog onze eer- „zucht willen bevredigen door er een Keizerrijk op na „te houden, als wij besluiten onder ons bestuur landen „te houden, die, als Oost-Indië, door het zwaard ver- „overd zijn; **landen, die als de West-Indische kolonies,** „op welke manier ook verkregen, bewoond worden door „rassen, die ons in aantal overtreffen, waarvan velen „onze taal niet spreken, die niet aan ons verbonden zijn „door hun aard noch zichtbaar door hun belang, waar- „mee ons eigen volk geen huwelijken wil sluiten noch „in dagelijksche samenleving verkeeren en zich op een

„afstand houdt als de meerdere van den mindere —
„**om dan zulke landen een vorm van zelfbestuur op te
„leggen**, waartoe wij zelf nog slechts kortelings geko-
„men zijn, om het dan in de macht van deze overstel-
„pende meerderheid te laten, om ons af te schudden als
„het hun belieft — **dat is een proefneming doen,
„waarvan wij niet het minste recht hebben te ver-
„wachten, dat zij slagen zal en die, als zij mislukt,
„noodlottig wordt.** (pg. 80).

„Er is slechts één regeeringsvorm, waaronder wij de
„W. I. kolonies met eere, tot onze eigen gerustheid en
„ten bate der negers, die wij daar geplaatst hebben,
„kunnen behouden: de regeeringsvorm, dien wij met
„zulk uitnemend succes, dat het de verbazing der wereld
„opwekt, op Oost-Indië toepassen.... Onder een be-
„stuur, geschoeid op den voet als dat van ons Indisch
„keizerrijk, zouden deze eilanden binnen een paar gene-
„raties bevolkt zijn met donkerkleurige onderdanen,
„even trots als de rest onzer op de vlag, waaronder zij
„bloeien, als zij er thans ontegenzeggelijk onverschillig
„voor zijn." (pg. 78). TROLLOPE roert de quaestie omtrent
den besten regeeringsvorm niet aan, doch ook hij kan
zich niet onthouden te zeggen, waar hij van de toe-
komst der bevolking spreekt: „Het zou in hun belang
„zijn als men hen er toe brengen kon wat meer te den-
„ken aan bestuur uit het moederland (Colonial Office) en
„wat minder aan plaatselijk bestuur." (pg. 122) *).

*) Engeland heeft blijkbaar het ondoelmatige van den hier besproken regeeringsvorm ingezien.

Op Trinidad werd in 1887 al het mogelijke in het werk gesteld, om kiesrecht te verkrijgen. — Men achtte zich verongelijkt. Op de andere

Nu kan men Froude en Trollope ook wel „antiquarische denkbeelden" toeschrijven, zooals de heer C. aan ons, doch met dergelijke machtspreuken wordt niets bewezen.

Voor wij echter verder gaan, laat ons trachten te voorkomen dat de heer C. professor Froude van „sensatie makende tirades" beschuldigt. Als de heer C. die ons ten laste legt waar wij zeggen: „Zij (de zwarten) „hebben Haïti voor oogen en weten zeer goed, dat wat „daar gedaan werd ook op Curaçao gedaan kan worden," en daaruit de gevolgtrekking maakt, dat wij bedoeld hebben, dat Curaçao zich vrij vechten en een onafhankelijke republiek vormen zou, dan stellen wij prof. Froude eveneens bloot, dat een dergelijke gevolgtrekking uit zijn woorden: „om het dan in de macht van deze over- „stelpende meerderheid te laten om ons af te schudden „als het hem believeft," gewaakt *zal* worden. Dit nu is volstrekt Froude's bedoeling niet. „Wij weten," zegt hij, „dat niets ernstigs in de W.-Indië kan gebeuren," en „de eilanden zullen toch aan ons blijven behooren." (pg. 249 & 251) Wat Froude meent — en wat ook *wij* bedoeld hebben — is, dat de kolonies eindelijk door geene banden hoegenaamd meer aan het moederland verbonden zullen zijn, dat er tot schande van het moederland toestanden in het leven geroepen worden, analoog met die in Haïti, zoodat het moederland zelve de kolonies liefst niet meer als zoodanig zal willen erkennen. (pg. 252).

Engelsche eilanden bestond het. Waarom niet op Trinidad? Vergaderingen werden gehouden, adressen geteekend, heftige dagbladartikels geschreven. Alles te vergeefs. De Engelsche regeering, door ervaring geleerd, behield het bestuur aan zich.

Gelijk geschiedt in sommige anonieme stukken, geplaatst in de hier verschijnende nieuwsbladen, acht ook de heer C., zooal niet onwaar, tenminste overdreven: 1°. onze beweringen omtrent de toekomst der negers, indien ze aan zich zelven worden overgelaten, en 2°. het voorbeeld van Haïti, dat wij ten bewijze aanhaalden. Ad 1°. kunnen wij volstaan met te vermelden wat Trollope en Froude daarover zeggen. Zoo Trollope; „Zich „terug te trekken uit de beschaafde maatschappij en weer „wilde te worden — voor zoover de wetten van het „land, dat hij bewoont, zulks toelaten — valt in zijn „smaak. Ik geloof, dat hij geheel en al terug zou gaan „zoo hij aan zich zelf overgelaten werd." (pg. 64). Froude wijst meer dan eens op den toestand van barbarisme, waartoe de aan zich zelven overgelaten negers zullen geraken, o. a. op pg. 307: aan zich zelven overgelaten „zullen zij terugkeeren tot het bijgeloof en de gewoonten hunner voorouders." Wij zijn niet bekend met de inwendige toestanden der kolonie Suriname, doch van bevoegde zijde hebben wij vernomen, dat in de afgelegen negerdorpen aldaar, duidelijke sporen van teruggang tot Afrikaansche zeden en gewoonten te bespeuren zijn. Ook de heer Wesenhagen sprak over afgoderij, die daar weer in praktijk gebracht wordt.

Tegenover de beweringen van Sir Spenser St. John haalt de heer C. aan de woorden van den Franschen ministerresident te Haïti, tegenover een interviewer van een der Parijsche dagbladen: „C'est un peuple civilisé." Dus de autoriteit van een hooggeplaatst Engelsch ambtenaar, die twaalf jaren op Haïti doorbracht, die

door zijn Regeering hoog geacht en gewaardeerd werd, tegenover het gezag van .... een onbekend interviewer van een onbekend Parijsch dagblad! Ook Froude kwam in W. I. in de hoop, dat Sir Spenser zich aan overdrijving had schuldig gemaakt, en met Froude's denkbeelden omtrent den natuurlijken aanleg van het negerras zou hij zijn hoop gaarne verwezenlijkt hebben gezien, doch er bleef hem niets anders over dan te gelooven aan de waarheid van wat Sir Spenser schreef*).

„Veel van hetgeen Haïti verweten wordt is niet het „gevolg van hunne (?) Afrikaansche afstamming," zegt de heer C. „en moet aan geheel andere oorzaken „toegeschreven worden." De heer C. zou wèl gedaan hebben de oorzaken dier toestanden, voor zoover wij die besproken hebben, op te noemen. Hoe? Het bestaan van kannibalisme in een land, liggende te midden eener beschaafde omgeving, zou *niet* het gevolg zijn van den aard en het gebrek aan beschaving zijner inwoners? Welke *andere* oorzaken zijn het dan, die den president Heureux er toe brachten te dreigen dat, indien men iets tegen zijn persoon ondernam, hij de geheele wijk der stad, waarin de aanslag plaats zou hebben, zou laten verwoesten?

Zeer pijnlijk heeft het den heer C. aangedaan dat, waar wij van den vroegeren en tegenwoordigen toestand der zwarten spreken, wij den tusschenzin „een toestand, „waaruit zij geenszins zich zelven opgeheven hebben," „zoo onnoozel daarheen geworpen hebben." De heer C.

*) Zie Froude, pg. 99, 112, 302 seq.

beweert, dat de slaven zich niet uit hun ellendigen toestand *konden* opheffen, omdat, zoodra zij hiertoe een poging waagden, zij op de gruwelijkste manier mishandeld werden. Wij mogen dankbaar zijn en wij hebben het recht het ons tot eer aan te rekenen, dat de emancipatie plaats greep, zooals zij deed, dat gelijkheid voor de wet ingevoerd werd zonder opstand of revolutie en al de verschrikkelijke gevolgen van dien. Doch om in onze woorden iets pijnlijks te zien, waar de geschiedenis wemelt van voorbeelden van volken, die hun slavenbanden niet verbraken voor en aleer eerst ettelijke individu's den marteldood stierven in hunne pogingen ter verkrijging van onafhankelijkheid, is zeker een overdreven teergevoeligheid. Om het te doen voorkomen alsof wij het afkeuren of bejammeren, dat de zwarten hunne onafhankelijkheid verkregen als een gevolg van de menschlievendheid der blanken, is zeker geen ware voorstelling onzer denkbeelden.

Wij zeiden zooeven, dat wij reden hebben om dankbaar te zijn dat de emancipatie tot stand kwam niet als een gevolg van noodzakelijkheid, doch als een uitvloeisel van den christenzin en een gevoel van menschelijkheid van den blanke, aan het hoofd van welke beweging in ons land zich onze Koning plaatste. Daarom liegt de gedenksteen aan den ingang van het fort Amsterdam geplaatst, ter herinnering aan het 25-jarig jubileum der afschaffing der slavernij dan ook niet. Zeer zeker was het een dankbaar volk — blanken zoowel als zwarten, want beiden hadden reden tot dankbaarheid — dat hulde bracht aan een edel en goed

Vorst; goed niet alleen om Zijn medelijden met het lot der slaven, doch ook om Zijn wijze voorzorg voor het lot der blanken. Volkomen beamen wij de woorden namens den gouverneur te dier gelegenheid door den procureur-generaal openbaar gemaakt en wij zouden er zelfs gaarne aan toegevoegd hebben gezien, dat de vrijen en hunne afstammelingen, die door de emancipatie benadeeld werden, ter gelegenheid van het jubileum getuigenis aflegden, dat hun gevoel van menschelijkheid gezegevierd heeft over hun materieel belang. Doch om het op grond van deze feestviering te willen doen voorkómen alsof er *geheele gelijkheid* tusschen alle inwoners bestaat, gaat niet aan.

Een der gronden, waarop de heer C. de billijkheid van het toekennen van kiesrecht aan Curaçao wil baseeren is, dat den overigen eilanden der kolonie dat recht reeds toegekend werd. Het is den Curaçaonaars nog steeds een doorn in het oog, dat de bewoners der „eilanden" hunne landraden mogen kiezen en dat Curaçao ter uitoefening van het kiezen van leden van den K. R. „onrijp" verklaard is. Dat woord „onrijp" zit hun dwars in de maag, heeft veel kwaad gesticht en verdient ook zeker afkeuring. Hoe sterk wij ook tegen kiesrecht in de kolonie zijn, het zou niet in ons opkomen te beweren, dat de Curaçaonaars in ontwikkeling of beschaving achterstaan bij de bewoners der eilanden, en door hun het recht niet toe te kennen om leden van den K. R. te kiezen heeft het Bestuur ook geenszins bedoeld hun mindere ontwikkeling en beschaving dan den inwoners der andere eilanden toe te

schrijven. Zooals wij reeds zeiden in ons artikel in V. v. d. D. kan het recht om landraden te kiezen ook geenszins vergeleken worden met het recht om leden van den K. R. te kiezen. Wat de heer C. van de bevoegdheid van den Raad van Policie zegt is volkomen waar, doch hij vergeet er bij te voegen, dat de Gouverneur den Raad van Bestuur gehoord, in alle verrichtingen van den R. v. P. het veto bezit. Eigenlijk gezegd is dus den ingezetenen van Curaçao meer aandeel in en geschiktheid tot het bestuur der kolonie toegekend dan den inwoners der „eilanden," daar slechts bij hooge uitzondering inwoners der overige „eilanden" als leden van den K. R. benoemd worden (ons is daarvan op het oogenblik geen voorbeeld bekend). Om de woorden van den heer C. te gebruiken: „zoo en niet anders dient de zaak voorgesteld te worden."

In de daad is de Raad van Politie slechts een adviseerend lichaam (en dan nog slechts adviseerend aan ingezetenen van een ander eiland en aan den Gouverneur) Is de heer Chumaceiro c. s. met zulk een machtstoekenning tevreden? Geenszins. Wat prof. Froude van de leiders der beweging ter verkrijging van het kiesrecht op Trinidad, in 1887, zegt, is ook volkomen op den heer C. van toepassing:

„Zij hadden ontdekt dat zij leefden onder een „ver-„nederende tyrannie." Zij hadden geen grieven, tenminste „zij spraken er niet van, behalve de gewone klachte, „dat zij het beheer der financiën niet in handen hadden." Het allereerste wat de heer C. dan ook vraagt is de bevoegdheid, „om in de administratie der geldmiddelen

een woordje mee te spreken," hetgeen wij zoo vrij zullen zijn om te zetten in „om de administratie der geldmiddelen geheel in handen te hebben," daar toch volgens den heer C., alleen de inwoners der kolonie — of beter de ingezetenen van Curaçao — in staat zijn de geldmiddelen der kolonie te besturen, zooals het behoort, en de opvolgende Gouverneurs den boel eigenlijk maar in de war gestuurd en bewezen hebben, de belangen der kolonie niet naar behooren te kunnen behartigen.

In die administratie der geldmiddelen nu hebben de landraden niets, hoegenaamd niets, te vertellen, en dat is juist het essentieele punt. De landraden kunnen blijven zooals zij zijn, tenminste niemand spreekt er over, hun meerdere macht toe te kennen, doch aan de ingezetenen van Curaçao — moet het beheer der financiën der kolonie worden toevertrouwd. Wij zeggen aan de ingezetenen van Curaçao, want, al spreekt men liefst niet over de practische bezwaren, aan het toekennen van kiesrecht verbonden, zeer zeker is het de bedoeling niet van den heer C., dat de vertegenwoordigers der eilanden het overwicht in de K. R. zouden hebben, noch dat b. v. de landraden van Aruba over de inkomsten van hun eiland zouden kunnen beschikken, inkomsten, waarvan de kolonie grootendeels afhangt. Het ligt blijkbaar in het plan van den heer C. c. s., dat de Curaçaonaars de meerderheid in den K. R. verkrijgen (hetgeen dan ook naar de verdeeling der bevolking slechts billijk zou te achten zijn) en zelfs al zou er een gelijk aantal leden van „de eilanden" zijn als van

Curaçao, dan nog zou het overwicht bij de Curaçaosche leden berusten. Op de „eilanden" zullen er moeielijk lieden te vinden zijn, die zich naar Curaçao zullen willen begeven om de zittingen van den K. R. bij te wonen, tenzij hun een toelage, en dat geen geringe, worde toegekend. Het gegoede deel der bevolking daar heeft zijn eigen zaken, die het niet zal willen verwaarloozen voor een kleinigheid, en bij eene eenigszins billijke vergoeding wordt de betrekking van vertegenwoordiger der belangen der „eilanden" een „baantje." Bovendien bestaat er volstrekt geen sympathie tusschen de eilanden beneden en boven den wind *) en hunne belangen zijn ook niet in alle opzichten gelijk. Terwijl b. v. de handel als de hartader van Curaçao's bestaan beschouwd wordt, beteekent die op de bovenwindsche eilanden niets, en moeten er daar geheel andere middelen aangewend worden, dan tot nu toe beproefd zijn, *om hun totalen ondergang te voorkomen*, **) zoodat er toch steeds verdeeldheid zou heerschen tusschen de vertegenwoordigers der eilanden.

En weet de heer C. bovendien, dat dit recht om hunne landraden te kiezen door de eilanden zelven geenszins is verlangd? Weet hij, dat bij de eerste verkiezing van landraden op St. Martin, in 1868, de bevolking demonstreerde en met zoo goed als algemeene stemmen twee van de minst ontwikkelde en onbeschaafdste negers, twee sjouwers, die dezen noch schrijven konden, tot

*) Zie aanteekening 3.

**) Zie verder daarover ons opstel in V. v. d. D. 1894: De beteekenis van St. Eustatius als Nederlandsche kolonie. (pg. 480).

landraden verkoos? Weet de heer C. dat het met de verkiezingen van landraden gaat als met de verkiezingen der leden van de K. v K., dat daarbij volstrekt geen belangstelling getoond wordt? En is de bevolking van Curaçao dan zóóveel beschaafder, ontwikkelder of beter dan die der eilanden, of is er op Curaçao dan zóóveel meer belangstelling in publieke zaken, dat daar andere resultaten verwacht kunnen worden?

Van verdere valsche voorstellingen die de heer C. ons direct of indirect wil toeschrijven, behoeven wij geene notitie te nemen, evenmin als van den indruk, dien hij tracht te vestigen en waartoe hij zich veel moeite geeft, dat wij in ons schrijven geleid werden door Joden- en negerhaat. Wij zeggen dat de heer C. zich veel moeite geeft dien indruk te vestigen en wij vermeenen met recht. Waartoe anders te zeggen dat wij ons door vooroordeel te ver hebben laten leiden? Waartoe anders dient de bewering, dat wij, van de Joden sprekende en de uitdrukking *„deze lieden"* gebruikende, *minachting* wenschen uit te drukken, terwijl toch deze woorden klaarblijkelijk alleen gesteld waren om herhaling der woorden „Joden" en „Israëlieten" te vermijden? Waartoe anders het voor te stellen alsof wij beweren, dat de negers niet evengoed als de blanken voor ontwikkeling vatbaar zijn, terwijl wij toch zelf verklaren: Wij willen hier geenszins mee zeggen, dat het negerras niet voor ontwikkeling vatbaar is, integendeel enz. (pg. 663). Waarom eindelijk anders de titel der brochure van den heer C. waaruit men de gevolgtrekking moet maken, dat de hoofd-

reden waarom wij tegen kiesrecht zijn, is, dat kannibalisme zal zegevieren in Curaçao? Wij behoeven ons tegen dergelijke beschuldigingen niet te verdedigen, zeggen wij, daar toch door zulke voorstellingen bij den nadenkenden lezer het vermoeden zal oprijzen, dat de heer C. zelf niet ten volle van het goede der zaak, die hij voorstaat, noch van de degelijkheid zijner argumenten overtuigd moet zijn, als hij zijn toevlucht neemt tot dergelijke praktijken.

Daar wij echter weten dat de brochure van den heer C. ook buiten de kolonie verspreid werd, gevoelen wij ons verplicht nog een paar opmerkingen te maken, opmerkingen, die *in* de kolonie niet noodig geweest waren en die wij ook liever hadden achterwege gelaten.

De heer C. haalt „De Wekker" aan als het orgaan, dat met de meeste kracht en het meest gestadig op de invoering van het kiesrecht heeft aangedrongen. Dat is ook het orgaan waarvan de redactie — bij het bekend worden van ons opstel in V. v. d. D. — ons zonder schroom eenvoudig ten laste legde dat wij, antidiluviaansche idées of *nevenbedoelingen* moesten hebben, en terzelfder tijd verklaarde „ons opstel nog niet onder de oogen te hebben gehad!" Wij betwijfelen het dan ook, of het betere deel van Curaçao's bevolking er op gesteld is, dat men hen in het buitenland naar dat orgaan beoordeele.

Dat men uit gebrek aan argumenten zijn tegenstander diens jeugd voor de voeten werpt (in ons geval een jeugd van 33 jaar, waarvan de laatste 15 in de kolonie

doorgebracht, de helft op St. Eustatius, de helft op Curaçao) en zich op een *eervol* verleden beroept, ziet men meer gebeuren. Doch dat de heer C. zich op *zijn* verleden zou beroepen of daarnaar terugwijzen is meer dan wij verwacht hadden. Wij hebben lang geaarzeld alvorens dit neer te schrijven, doch waar wij weten, dat er soms veel gewicht gehecht wordt aan de persoonlijkheid des schrijvers, waar de heer C. blijkbaar den indruk tracht te vestigen, dat hij schrijft als een man van aanzien en gewicht in de kolonie en dat hij als zoodanig staat tegenover een Nederlandsch jongeling, die slechts uit landerigheid en bevooroordeeld schrijft, hebben wij het in een zoo gewichtige zaak als de onderwerpelijke noodig geacht — met terzijdezetting onzer persoonlijke gevoelens van tegenzin — te voorkomen dat die indruk wortel schiete.

De K. R. — of liever de Afdeelingen van den K. R. gelooven wij, daar toch de vergaderingen niet publiek waren en de geuite meeningen der leden ook niet publiek gemaakt of publiek verkrijgbaar zijn — heeft zijn instemming met het toekennen van kiesrecht aan de kolonie te kennen gegeven.

In 1868 wenschte de gouverneur M. A. de Rouville een brug over de haven te slaan en diende daartoe een plan in aan den K. R. In twee verzoekschriften kwam een aantal Curaçaonaars hiertegen op en ook de K. R. gaf zijn afkeuring te kennen. De drang was zoo groot, dat de Rouville zich verplicht zag van zijn voornemen af te zien, hoe ongaarne ook. Het is hier niet de plaats de redenen te bespreken waarop de bezwaren èn der

Curaçaonaars èn van den K. R. gegrond waren. Voldoende zij het te vermelden dat de omstandigheden, waarom een brug over de haven niet in het belang van het eiland geacht werd, nog steeds dezelfde zijn. Thans is sinds zeven jaren het plan van gouverneur DE ROUVILLE verwezenlijkt door een Amerikaansche Compagnie: een brug ligt over de haven. *) Geen der indertijd geopperde bezwaren blijkt gegrond geweest te zijn, geen der gevreesde gevolgen is verwezenlijkt. De brug blijkt een nuttige, winstgevende, hoogst geriefelijke en onontbeerlijke zaak te zijn. Thans kan er over geklaagd worden, dat het Bestuur nooit zoo iets gedaan heeft en dat ingezetenen der kolonie bij vreemdelingen achterstaan.

De heer WESENHAGEN wil voor Suriname in de eerste plaats „een goed gouverneur, geen genie, maar een braaf man, die de waarheid zoekt en den moed heeft die te zeggen." In dien geest schreef ook FROUDE: „Stuur hun gouverneurs, die wezenlijk gouverneurs zijn." Dat is in elk geval een groote stap voorwaarts, doch wat kan zelfs de beste gouverneur doen met een plaatselijk verkozen bestuurslichaam dat hem met zijn „petty interests and petty quarrels" de handen bindt!

Hiermee gelooven wij de meeningen, in ons opstel in V. v. d. D. openbaar gemaakt, voldoende verdedigd te

*) De brug ligt op een andere *plaats*, dan DE ROUVILLE haar wilde hebben. Doch het was niet de *plaats*, maar het *bestaan* van een brug dat èn requestranten èn K. R. veroordeelden. Voor de scheepvaart was ongetwijfeld het plan van DE ROUVILLE te prefereeren en de vrees dat de scheepvaart door een brug belemmerd zou worden was toch het voornaamste bezwaar.

hebben en denken wij daarop ook niet meer terug te komen. Ofschoon wij zeer wel weten, dat wij in onze bezwaren tegen het invoeren van kiesrecht in de kolonie den tijdgeest tegen ons hebben, ofschoon wij zeer goed begrijpen, dat de verwezenlijking der middelen, die ons voorkomen tot werkelijk heil der kolonie te zullen zijn, tegenover het overlaten van het bestuur aan de kolonie zelve, het groote nadeel hebben, de taak van Regeering en Volksvertegenwoordiging te verzwaren — wij hebben genoeg vertrouwen in het rechtvaardigheidsgevoel van beide om te hopen dat, in stede van een bestuur door de eene of andere partijdige factie in de kolonie zelve, er weldra een bestuursvorm besta, waarvan gezegd zal kunnen worden, wat Froude (wiens woorden wij hier eenigszins gewijzigd teruggeven, pg. 144) zoo ernstig wenscht voor het heil der Engelsche Antillen:

De W. I. eilanden worden door Nederland bestuurd als Oost-Indië, met dezelfde nauwgezette zorg, hetzelfde begrip van verantwoordelijkheid, dezelfde onpartijdigheid, dezelfde belangelooze zorg voor het welzijn zijner onderdanen, in zijn hoogste en eervolste beteekenis. En hierdoor hebben de Hollanders, die in Zuid-Afrika een woeste streek bevolkten met een onafhankelijken staat van hun eigen ras, een bewijs temeer gegeven, dat zij een niet minder heilzamen invloed kunnen uitoefenen als leiders en heerschers van hen, die hunne hulp behoeven en die door het lot of de omstandigheden aan hunne zorg zijn toevertrouwd.

Curaçao, 22 Maart 1895. J. H. J. Hamelberg.

AANTEEKENINGEN.

1. Als Nederland de geheele verantwoordelijkheid voor de kolonie op zich neemt, zal het trachten, die met eere te dragen, en men zal zich daartoe wel op de hoogte *moeten* stellen van alle toestanden. De taak der Regeering zal daardoor zwaarder worden, doch men heeft geen reden om te veronderstellen, dat zij zich geen meerdere moeite zal getroosten, indien zij inziet, dat zulks leiden zal ter bevordering der koloniale belangen. Te allen tijde heeft Nederland getoond, dat het niet schroomt, de verantwoordelijkheid voor de daden onzer voorvaderen op zich te nemen. Door de afschaffing der slavernij werd Nederland verantwoordelijk voor dien maatregel en men mag dan ook met eenig vertrouwen verwachten, dat het die verantwoordelijkheid niet doe rusten op de kolonisten, die er door benadeeld werden, noch op onmondige zwarten, voor wie de blanke kolonist geen sympathie gevoelt en die alsnog wederkeerig geen toenadering tot dezen toonen. Laat ons dan hopen, dat Nederland — voor het tegenwoordige althans — zich tevreden stellende, een daad van menschlievendheid verricht te hebben, niet duizenden natuurgenooten de wijde wereld insture om hen tot hun vorigen trap van barbarisme terug te doen vallen. Laat ons hopen, dat het moederland niet langer den toestand doe voortduren, die de geheele verantwoordelijkheid der koloniale belangen van de schouders der landvoogden, en dus van de Regeering afneemt, om die te doen rusten op een lichaam, dat niet gezegd kan worden, de ingezetenen der kolonie te vertegenwoordigen. (Maandschrift „Vragen van den Dag," 1894, aflevering 11, pg. 666 en 667).

2. Beantwoordt de K. R. dan niet aan zijn doel? Is hij niet, zóóals het reglement op het beleid der regeering gewild heeft, het wetgevend lichaam der kolonie? Worden Curaçao's belangen niet naar

behooren door den K. R. voorgestaan en de geldmiddelen der kolonie niet naar behooren geadministreerd? Men beweert van niet. Men wil, dat de K. R. voor het meerendeel bestaat uit mannen, die de gouverneurs om de eene of andere reden naar de oogen zien ; dat bij voorkeur die mannen als leden voorgedragen worden, die den gouverneurs welgevallig zijn; kortom, dat de K. R. geen zelfstandige opinie heeft en de gouverneurs alléén de wetgevende macht en het beheer der geldmiddelen in handen hebben, zonder echter daarvoor eenige verantwoordelijkheid te dragen, die alleen op den K. R. rust.

Of die beweringen waarheid bevatten, maakt ons onderwerp niet uit en staat niet aan ons om te beslissen. Slechts zij hier de opmerking gemaakt, dat het in een kleine maatschappij als die van Curaçao, waar menschen van denzelfden stand vaak in familie- of vriendschapsbetrekkingen tot elkander staan; waar zelfs oogenschijnlijk geheel onafhankelijke personen toch allicht de gunst eens gouverneurs waardeeren, hetzij om hunzelfs wille, om de eer, die er in een vertrouwelijken omgang met een landvoogd gesteld wordt, hetzij ter wille hunner naaste betrekkingen, altijd zeer moeielijk zal blijven, mannen te vinden, die te allen tijde en bij alle gelegenheden hunne meening onafhankelijk kenbaar zullen maken. (Ibid pg. 659).

3. Indien Curaçao de tekorten der bovenwindsche eilanden zal hebben te dekken, zullen die eilanden er voorwaar slecht aan toe zijn. Er bestaat op Curaçao geen sympathie voor die eilanden. Het algemeen heerschend gevoelen omtrent hen is in weinige woorden terug te geven: laat ze voor zichzelven zorgen, zij zijn ons slechts ten last, bevrijd er ons op de een of andere manier van. Cijfers kunnen het bewijzen. Terwijl de uitgaven voor het eiland Curaçao van *f* 348.493.59 in 1879 stegen tot *f* 453.675.24½ in 1894, terwijl er dus thans aan dat eiland alléén honderdduizend gulden meer ten koste gelegd wordt dan vijftien jaren geleden, bekromp men de uitgaven van het eiland St. Eustatins van *f* 36.664.99 tot *f* 32.231.66 jaren. *)

Curaçao genoot ruimschoots van de verhoogde inkomsten der kolo-

---

*) De cijfers zijn genomen uit de ingediende begrootingen dier jaren. Onder het laatste bedrag is niet begrepen eene som van *f* 1000, afgestaan ter verandering der gouvernementskantoren in een gezaghebberswoning, hetgeen geen jaarlijksche uitgave is.

nie. Behalve de tegenwoordige landvoogd, die in de reeds genoemde openingsrede verklaarde: „dat groote veranderingen, ingrijpende maat- „regelen genomen moeten worden, willen de bovenwindsche eilanden „niet geheel ten gronde gaan," heeft niemand in de kolonie ooit zijne stem verheven om iets, al ware het ook het geringste, te doen ter verbetering der toestanden op die eilanden; nooit is er in den K. R. een stem opgegaan, om ook die eilanden in den tijd van overvloed te hulp te komen. (Ibid. pg. 668 en 669).

Wij hebben hiermee natuurlijk bedoeld dat behalve de tegenwoordige landvoogd nooit iemand het *initiatief* genomen heeft om iets voor de „eilanden" te doen.
